

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Suumma [!] de laudibus christifere virginis Marie

Albertus <Magnus, Heiliger>

Colonie, 1502

VD16 A 1357

De eo q[uod] e[st] sup[er] o[mn]e[m] cretura[m] i[n] q[ua]rta hierarchia
exaltata

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69610](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69610)

De exaltatōe sup oēm creaturā.

gaudiū pcep. et sic ordinant ad seinuicē fm sup additōem. Et sic magnū fuit gau/
diū pceptōis. maius natiuitatē ⁊ adhuc maius passionis. ⁊ sic vltē/
rius. Si at fiat ppatio p oppōnem ⁊ sepatōem. ita q posteri acci/
piat p se sine intellectu poris. Et si sic pparent sic dico q gaudiū qd
S habuit in pceptōe maius fuit oībꝫ gaudijs vite ⁊ vie. qz tūc accepit
maius bonū ⁊ certitudinē oīm aliorꝫ suo tpe pferendorꝫ. Et differūt
Differūt gau- gaudia vie ⁊ vite hoc mō. Gaudiū em nihil aliud ē q̄ delectatio in
diavie ⁊ vite bono vel de bono. Est at bonū sui ⁊ bonū pximi in pceptōe ⁊ natiui/
tate ⁊ in passione dñi. in resurrectōe at bonum dei ⁊ ascēssione. Et sic
gaudiū passi. posset poni gaudiū passionis summū qd habuit p bono pximi. sifr
at gaudiū pceptōis summū fuit qd alia oīa causatꝫ clausit i se. Gau/
diū at in pceptōe ⁊ gaudiū in assumptōe se hnt vt excedētiaz excessa
In pceptōe gaudiū pceptōis maius fuit causatꝫ. gaudiū assumptōis actualiter
In assumptōe In pceptōe maior fuit bonitatis ostēssio. maioris doni collatio. ma/
ior dilectōis exhibitio ⁊ hec oīa causatꝫ. In assumptōe maior doni
collatio. maior effectus exaltatio ⁊ dēssificatio. maior tñ dilectio ⁊ cō/
iunctio. ⁊ hec actualitꝫ. Et posset poni sifr de istoꝝ gaudiōꝝ compa/
tione. vt si aliquis haberet pignus p centū marcas impignoratus ⁊ et
obligatū. ⁊ aliqs daret ei nonaginta marcas ad ipius pignoris so/
lutōem faciēs ipi pignozati cautionē q tpe determinato dabit sibi ali/
as decē marcas. itaq qlibet tpe duas. Nō scda datio ppiqui ⁊ plus
disponebat ad pignozis solutōez qz pma. ⁊ tertia plus qz scda. ⁊ sic
vsqz ad qntā q pignus soluit. ⁊ tñ pma datio plus alijs stulit. ⁊ h
duplꝫ. quia maius donū dedit. ⁊ quia de illis dandis securum fecit.
Similiter in pposito quando dñs beatissime virgini vt mater dei
fieret in vtero tribuit tūc q de ipa virgine nasceretur ⁊ passione sua
humanū genus redimeret. ⁊ tertia die resurgeret. in celum ascende/
ret. ipam in summam fruitōem corpe ⁊ aīa assumeret securauit.

Rō p^a **D**e illo privilegio qd est sup oēm creaturam in quarta hie/
rarchia exaltata. ¶ Et videtur q beatissima virgo vltra ter/
ciam hierarchiā in quartam nō sit exaltata. Primo. quia in parabo/
la vbi legitur de reparōne generis humani dꝫ q dragma decima ē in/
uenta que fuerat pdita. q̄ videtur q tñ in illud fuerit restitutio ex/
quo facta fuit perditio. Sed tñ ex hierarchijs tribus fuit casus et
2 perditio. igitur tñ in illis fuit reddita restauratio. ¶ Item dicit Ju/
dith in figura domine nostre. Subuenisti ruine in p̄pectu domini
Sed ruina fuit soluz in illis tribus hierarchijs. igitur restitutio erit
tñ in illis tribus. ¶ Item alia parabola. qui habet centum oues
3 Glo. Deus ē pastor cui⁹ nos cētēssima ouis. Sz cētēssima ē de nūero
aliaz p̄tꝫ. p̄sortio. q̄ hoc pertinet ad aliquem ordinem angelorum.

De exaltatione Ma. Fo. lxxxvii

¶ Itē hierarchia hūana ē sub angelica. & sup̄mus chor⁹ de hūana est
sub infimo de angelica. & null⁹ hō ē sup̄ choros angeloz. Ad idē fa-
cit qd̄ ip̄e de⁹ in se in passione pmisit vt Luc. dicit qd̄ angel⁹ astitit de ce-
lo p̄fortas eū p̄ qd̄ vt Diony. dicit stat naturā hūanā nature angelice
naturalit̄ eē subiectā. Sicut simplr ad simplr ita summū ad sum-
mū. & si angel⁹ sup̄ hoīem & sup̄mus sup̄ summū hoīem. & nullus hō
sup̄ oēs angelos. ¶ Itē Sen. Requirit dñs ab oi ope qd̄ pararat. s; 4
tūc nō fuit q̄ta hierarchia. & nec mō. ¶ Itē cātat ecclia. Gaudent
chori angeloz p̄fortes & ciues tui. si ciues & p̄fortes. & ut eadē hie-
rarchia. ¶ Itē in p̄ma hierarchia sup̄mus ordo ē sacer p̄ncipat⁹. S; 7
p̄nceps in eadē ciuitate & regno cū subdit⁹ ē. & regina angeloz in ea-
dē māsiōne cū angelis ē. ¶ Itē Aug⁹. Minime dubitet raptrā hoīs
a carnis sensib⁹ mentē & post mortē ip̄a carne depurata deū videre si-
cut vidēt angeli. Et vult qd̄ inferioris ḡdus ē cognitio hoīs q̄ ange-
li. S; p̄nes illā cognitōez ē ordo. & hō ē inferioris ordinis q̄ ange-
lus. & sup̄mus ē sub sup̄mo angelo. ¶ Itē hierarchia angelica de cen-
dit p̄ exemplaritatē a diuina. s; in diuina s; t̄m tres hierarchie. & nec erit
q̄tra. ¶ Itē fili⁹ ē in diuina hierarchia. & si brūssima s; go nō ē in an-
gelica hierarchia sola erit in vna. s; vbi t̄m vnū vel vna ibi nō ē or-
do. & vbi nō ē ordo. ibi nō ē hierarchia. & nō p̄ sola hie hierarchiam
vnā. ¶ Itē Diony. dicit in quibet hierarchia sūt p̄ma media & infima. ij
& ip̄a nō erit in vna hierarchia. ¶ Itē ip̄a ē mediū inter alias crea-
ras & deū. s; mediū nō h; mediū & vltimū. & nō facit hierarchiā p̄ se.
¶ Cōtra Hierony. & oēs sc̄i & ip̄a vniuersal ecclia cātat solēnter qd̄
ip̄a ē exaltata sup̄ choros angeloz. inde sic. ¶ Oēs chori angelozum
sunt de aliq̄ hierarchia. s; ip̄a exaltata ē sup̄ choros angeloz. & ip̄a est
sup̄ oēs hierarchias āgeloz. vt directe Quicqd̄ ē in aliq̄ hierarchia
ē in aliq̄ choro. & qd̄ nō ē in aliq̄ choro nō ē in aliq̄ hierarchia. & que
qd̄ ē sup̄ oēs choros nō ē in aliq̄ hierarchia. ¶ Itē plus distat brūssi-
ma s; go a seraphin in dignitate & gloria q̄ seraphin sup̄ cherubin.
s; p̄pter excellentiā dignitatis ordinaf seraphin sup̄ cherubin vno
ordine. & brūssima s; go erit sup̄ seraphin ad minus vno ordine. & su-
p̄ hierarchiā angeloz. ¶ Itē ip̄oportionabilr̄ differt mag⁹ dñi a ser-
uo q̄ seru⁹ a seruo. s; seraphin sic se h; ad cherubin vt seru⁹ ad seruū
dñi at ad seraphin vt regina iua & oim angeloz. & ip̄oportionabilr̄
plus ē ip̄a sup̄ seraphin q̄ seraphin sup̄ cherubin. & in alio ordine
sup̄ ip̄m. S; seraphin ē sup̄m⁹ ordo angeloz. & ip̄a ē sup̄ oēs hierar-
chias angeloz. ¶ Itē rex & regia ab eadē tenoiant dignitate & regno
& p̄ncipatu. ab eodē t̄m regno dicit rex frācie & regia frācie. & ab eodē re-
no dicit rex celoz & regia celoz. S; sua dignitas regalē sup̄ oēs digni-
tates āgeloz & p̄ncipat⁹. & dignitas regine celoz ē sup̄ oēs choros &

Cōtra
Ar p̄ sic

2.

3

4

De exaltatōe sup oēs creaturā

5 Hierarchias angeloz. ¶ Itē tercio libro Regū. iij. Posit⁹ ē thronus
6 mris regis iuxta thronū regis. s; stat q; thronus regis iproporiona
7 bilit̄ ē sup oēs thronos angeloz. g; thronus matris regis ¶ Itē ipa h; z
8 regnū p filiū. z d; regina a regno filij. s; illud ē increatū z eternū. g;
9 ipa ē regina a regno eterno. ¶ Itē hoies alij pnt venire ad seraphim
nullus autē ad dignitatē z statum btissime g;ginis. ē g; sup seraphim
¶ Itē stat⁹ glie ē eleuat⁹ sup statū inocētie in corpib; g; z in aiab;. s;
si hō sterisset aliq; assumpt⁹ fuisset ad seraphim. g; aliq; mō d; z eleua
ri sup ipos. Ad idē sunt autoritates scōz. August. Sed de te o; g; go
maria qd dicā paup ingenio cū quicqd; dixerō minor laus ē q; tua
dignitas mereat. Si celū appellem tu altior es. Si matrē gentium
dicā excellis. Si formā dei appellē digna existis Si dñam angeloz
vocē eē p oia pbar;. Si g; dñā angeloz. g; ē sup oēs angelos. ¶ Itē z
Dieronymus Hiero. Nec ē dies p̄clara in q; meruit exaltari sup choros angeloz
et puenire vltra q; nostre hūanitatē licitū sit nature. vbi non suba
tollit. s; glorie magnitudo demonstrat. vbi xps p̄introiuit p nobis
pontifex in eternū ad celū. g; exaltata vltra q; hūane nature sit licitū
s; vbi xps introiuit. g; sup oēs hierarchias angeloz ¶ Itē Hierony.
Nec inquā dies in qua vsq; ad throni celsitudinē intemerata g; go z
mater p̄cessit. atq; in regni solium sublimata post xpm gloriosa rese
dit. Sic itaq; illi sancta ecclia canit. qd de nullo alioz p̄has ē crede
re vt angeloz vel archāgeloz merita trāscēderet. q; z si similitudo mul
tis sanctis reppromittit veritas negat. Et infra. Beatissima itaq; nō
temere sup choros angeloz exaltata deuotissime p̄dicat hodie. q; p̄
cessit eā dñs z saluator noster ad celestia vt prepararet ei in ethereis
mātionib; locū. ¶ Ex his p̄z q; liter btissima g; go sup ordines z hie
rarchias angeloz in q̄rtā z nonā hierarchiā cū filio specialr ē exalta
ta. Itē Hierony. ad idē. Credimus em q; saluator oim p se q̄rtum
datur intelligi festin⁹ totus occurrat. z cū gaudio eā secū in throno
glie collocarit. Ills quō ip̄leuisse credit qd in lege ip̄e precepit. No
nora inquit patrē z matrē tuā. Ex hoc etiā p̄z q; ip̄am etiā in thro
no suo secū collocauerit. Un̄ Augusti. Thron⁹ glie regni tibi col
locat in aula regis. teq; ip̄e rex glie vt matrē verā z decorā sponsam
pre oib; diligens amoris amplexus associavit sibi. ¶ Ex hac autori
tate q̄ttuor sequunt̄ p̄clusiones. Prima. q; si posit⁹ ē ei regis thron⁹
g; idē thronus suus z regis d; g; sup oēs thronos. Scōda si mater re
gis. g; iuxta regē. Tercia si sponsa regis. g; iuxta regem. Quarta. si ip̄
sam iproporionabilr plus oib; alijs creaturis diligit. g; iproporion
9 abilit̄ plus pre oib; collocavit. ¶ Itē sicut in corporalib; nihil est va
cuū. ita in spūalib; nihil est vacuū. Sed inter creaturā z deū mediū
est esse creaturā deo vnitam. sicut inter esse puram creaturā z esse

De pprieta. āgeloz sfo. lxxxviii

creaturā deo unitā mediū est esse creaturā de qua sumit vel nascit illd
qd vnif. ⁊ hoc est beata virgo. q̄ ipa est mediū inter creaturas ⁊ filiū.
q̄ ei dicitur mediū status. Itē vna est maiestas regni celoz a qua so
deus trinitas est rex ⁊ ipa regina vocat. q̄ sua dignitas est sup omne
creaturā. ¶ Itē ps. a summo celo egressio ei⁹. Glo. i. e celo trinitat. ¶
Et infer. Et occurfus eius vsqz ad summū ei⁹. hoc ē ad idē celū. sed
ipa ē a dextris filij. q̄ in celo trinitatis. q̄ sup celum angeloz. ¶ Item
¶ Marci vlti. Dñs qdē iesus postqz loquit⁹ ē eis ascendit ad celū se
det ad dexterā dei. dr glo. in portioribz bonis patris. S; regina stat a
dextris filij. Glosem⁹ silitē. q̄ ipa ē in portioribz bonoz portioz bonis
q̄ ipa est in potissimis bonoz bonis regni celoz. q̄ ipa cū filio est sup
omnes q̄ sunt in regno celoz vel vnqz sunt futuri.

¶ Juxta hec vt dr Diony. q̄ pprietates inferiorz hnt superiores
cū excellētia. ⁊ btissima sgo sit sup oēs ordines angelorum
vtz habeat oēs pprietates angeloz oim. ¶ Ad quod mīdemus bre
uiter q̄ sic. ¶ Et videt pmo de pprietatibz cōibus q̄ oibus pueniūt
angelis. post de pprietatibz que singulis ordinibz insunt. pprie
tates angeloz
ma q̄ cōis pprietas est nūciatio que puenit oibus a qua ⁊ oēs ange
li dicunt. ¶ hec btissime virgini ⁊ cū excellētia pueniat patz. qz
oēs angeli nūciant p verba creata. ipa aut p verbum increatum.
¶ Hanc q̄ pprietatē ponit apostolus cū dr. oēs sunt amministrato
rij spūs missi in ministeriū. Etia aliā ponit Diony. in celesti hierar
chia dicens. Tribus modis diuidūtur sup humanā rōnem oēs di
uini intellectus. in essentiā. virtutē ⁊ opationem. Beatissima at sgo
immediate se hz ad dse pmiū. q̄ summū hz. Similit ad supius esse se
q̄tur superior virtus ⁊ opatio. q̄ ipa inter creaturas hz hec oia tria in
summo. ¶ Itē Diony. in eadē hierarchia. iij. ca. iuxta em sepe a no
bis reddita rōem ipē qdē supfirmate dispōnis abūdāter hnt mī
noz sacras pprietates. vltime vero maiorz suppositas vniuersita
tes nō hnt. nisi piculariter in eas post apparētibz illuminatōnibz ⁊
p pmas eis iproportionabili distributas. q̄ cū beatissima sgo supe
rior sit oibus celestibz dispositōnibz ipa hz pprietates oim abūdā
ter. ¶ Itē vna est pprietas cōis oibz illa quā ponit Diony. in plu
ribz locis. scz purgatio. illuminatio. pfectio. S; has beatissima vir
go in summo hz vt ptz in hac autoritate. ipa em ea puritate nitebat
qua sub deo maior nequit intelligi. Sed ad maiorē purgatōem seq̄
tur maior illuminatio ⁊ ad maiorē illuminatōem seq̄tur maior pfe
ctio. q̄ in ea hec tria erant in summo. ¶ Item Dan. Milia milium
ministrabant ei. ⁊ decies cetera milia assistebant ei. Qd he due ppri
etates ei similit cū excellētia infuerint sic patz. Augusti. in omel. in
per illud euangelij. Intrauit iesus in quoddam castellum sic dicit